

Een uitbraak van bvd kan veel schade opleveren. In samenwerking met Boehringer Ingelheim tekende VeeteeltIBR/BVD de ervaringen op van de familie Te Vaanholt uit Barchem.

Gerrit en zoon Maarten te Vaanholt met hun dierenarts Gesinus Heusinkveld

Na bvd-uitbraak geen twijfel meer over **vaccineren**

Een uitbraak van bvd kostte familie Te Vaanholt grofweg 30.000 euro. 'We gingen 's morgens met lood in de schoenen naar de stal', vertelt Gerrit te Vaanholt. Inmiddels twee jaar verder is het bedrijf helemaal gecertificeerd bvd-vrij. 'We hebben het meteen goed aangepakt en vaccineren de hele veestapel. Die blijft zo beschermd.'

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Gerrit, Riekie en Maarten te Vaanholt
plaats	Barchem
aantal melkkoeien	80
aantal stuks jongvee	30 stuks
grond	43 hectare
gezondheidsstatus	bvd-gecertificeerd vrij, ibr-gecertificeerd vrij, para-status A, salmonella-onverdacht

Een koe met E.coli-mastitis, eentje met een blindedarm-draaiing en twee met een longbloeding. Eind november 2015 kregen de koeien van de familie Te Vaanholt uit Barchem binnen twee weken tijd enorme gezondheidsproblemen. Te veel, te heftig en in een heel korte tijd. Gerrit en Riekie te Vaanholt (47 en 49) wisten meteen dat het niet goed zat. 'We hadden het jaar ervoor nog een quickscan gedaan op bvd', vertelt Gerrit. In de tankmelk werd geen virus gevonden en ook antistoffen waren niet aanwezig. Ook bloedonderzoek bij vijf pinken leverde niets op. Samen met Gesinus Heusinkveld van de Dierenartsenpraktijk in Lochem besloten de veehouders toch opnieuw te testen op bvd. 'Omdat de ziekteverschijnselen zo divers, zo acuut en zo heftig waren', blikt de dierenarts met de veehouders samen terug.

Hele veestapel vaccineren

Het bvd-virus kwam er direct uit bij tankmelkonderzoek. 'Het was duidelijk een bvd-uitbraak, maar we zaten erbovenop', vertelt Te Vaanholt. De veehouders kregen te maken met een tegenvallende melkproductie, koeien die verworpen of toch niet drachtig bleken, een magere conditie hadden en een verstoorde stofwisseling door gasvorming in de pens. 'Dit zijn herkenbare signalen bij bvd', vertelt Heusinkveld. 'Bij bvd zie je allerlei problemen. Meestal verloopt een besmetting heel sluimerend en dan herken je het vaak niet als bvd', weet hij uit ervaring. Bij de familie Te Vaanholt sloeg het virus echter meteen heftig toe. Gerrit zocht in eerste instantie nog naar een andere verklaring 'We hadden de koeien net een week op stal. Dat is altijd een lastige periode voor de weerstand', zegt hij. 'Wellicht was het een samenloop van omstandigheden. We voerden nooit koeien aan en werkten altijd met schone kleren en bedrijfskleding. Hoe zou bvd op ons bedrijf kunnen toeslaan?', vroeg hij zich af.

Deze vraag kregen de veehouders niet beantwoord. 'Het kan zelfs door een muis, een rat of een vogel aangevoerd zijn', denken ze hardop. 'De loonwerker kon het niet zijn, die komt hier amper, we doen bijna alle landwerk zelf', redeneerde Gerrit verder. 'We hebben er uiteindelijk niet te lang bij stilgestaan hoe we bvd hadden gekregen. We waren druk met de aanpak ervan. We hebben alle dieren gevaccineerd om erger te voorkomen.'

Het was voor de familie een heftige periode en de effecten ervan ijlden nog lang na. 'Je denkt in eerste instantie helemaal niet aan de financiële consequenties', geeft Riekie aan. 'Je wilt de dieren helpen, maar je staat machteloos.' Wanneer ze 's morgens met lood in de schoenen de stal ingingen om te gaan melken, zeiden Gerrit en Riekie tegen elkaar: 'Wat treffen we vandaag weer aan?'

Schade wel 30.000 euro

De schade op het bedrijf in Barchem was enorm. Alleen al de rekening van de dierenarts bedroeg bijna 5000 euro. Dan was

er nog eens de directe schade van 30.000 liter melk die ze misten of moesten weggooien. Dat was goed voor ongeveer 10.000 euro. Uiteindelijk molken ze met hun 80 koeien in 2016 zo'n 90.000 liter melk minder dan verwacht. 'Met ook nog eens een matige melkprijs in dat jaar', verzucht Gerrit, die open spreekt over de grote schade.

'Al met al heeft het wel 30.000 euro gekost en dan praten we nog niet eens over de schade van vervroegde afvoer', concludeert de veehouder. Hij hoopt dan ook dat collega-veehouders lering trekken uit hun ervaringen. 'Ga vaccineren', adviseert hij. 'Je weet nooit waar zo'n besmetting vandaag komt. Bij ons was het gewoon domme pech.'

Riekie weet nog dat ze niet lang voor de uitbraak gesproken hadden over wel of niet vaccineren tegen bvd. 'Als je geen probleem hebt met de gezondheid van je veestapel, denk je er ook niet lang over na', herinnert ze zich.

In twee jaar weer vrij van bvd

Inmiddels is de bvd-uitbraak alweer twee jaar geleden. De problemen zijn veel minder, net als het medicijngebruik. De veestapel is weer op volle sterkte en het certificaat bvd-vrij is binnen. 'Omdat we het meteen goed aangepakt hebben', denken de veehouders. 'Dragerkoeien zijn opgespoord en afgevoerd', noemt Heusinkveld een van de belangrijkste maatregelen. 'Ik heb ervaren dat dragerkoeien wel vijf jaar oud kunnen worden. Met dit soort koeien houd je bvd in de veestapel.' Afgelopen jaar kon de familie Te Vaanholt nieuwe vaarzen terugkopen. 'We hebben ze allemaal eerst getest op bvd en ibr. Deze zijn zeker weten vrij', verzekert Gerrit.

De weerstand van de koeien is weer terug. Zo schommelt het celgetal rond de 100.000 cellen per milliliter. 'Dat is toch de thermometer van de weerstand', stelt Te Vaanholt. Eens per jaar worden de koeien geënt met Bovela. 'Om de koeien en de ongeboren kalveren te beschermen', voegt de dierenarts eraan toe. 'Wij blijven enten', klinken de melkveehouders gedeedeerd. 'Nederland is nog niet bvd-vrij, dus er blijft risico op een besmettelijke ziekte.' Heusinkveld geeft aan dat vaccineren bij melkveehouders inmiddels stevig is ingeburgerd. 'Het is een makkelijke manier om koeien bescherming mee te geven', vindt hij. 'Tenslotte moet je aan het eind van de rit ook geld verdienen met je veestapel.'

Op naar de eerste 100.000 kg-melkkoe

Het bedrijf heeft ook voor ibr de status gecertificeerd vrij. Dat de zuivel werk maakt van de bestrijding van ibr en bvd vinden de veehouders een goede zaak. 'Je moet het eerst maar eens meemaken, dan wil je wel', stelt Gerrit.

Het werkplezier is inmiddels weer helemaal terug, onderstrepen de veehouders. 'Het loopt weer lekker in de stal.' De productie van de veestapel, die gedeeltelijke uit mrij's bestaat, stijgt weer richting 8000 liter gemiddeld. 'En de eerste 100.000 kg-melkkoe maakt haar opwachting', meldt Gerrit trots. |